

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
201703336	20/2036-	12. mars 2021

Haugaland Kraft Nett AS – ny 66 (132) kV luftledning Ølen-Våg-Bratthammar - Klagebehandling

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga den 16. juni 2020 Haugaland Kraft Nett AS (HK) anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge og drive en ny om lag 36 km lang 66 (132) kV kraftledning med dobbeltkurs fra Ølen transformatorstasjon, via Våg transformatorstasjon til Bratthammar i Vindafjord og Tysvær kommuner.

NVEs vedtak om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse ble påklaget av henholdsvis tre og to klageparter. NVE har vurdert klagen og kommet til at de ikke avdekker forhold som tilsier en omgjøring av vedtaket. NVE oversender 27. oktober 2020 vedtaket til klagebehandling i Olje- og energidepartementet (OED).

Bakgrunn

Den nye 66 (132) kV ledningen fra Ølen til Bratthammar skal erstatte de to eksisterende 66 kV ledningene som er gamle og i dårlig teknisk forfatning. Tiltakets videre begrunnelse knytter seg til forsyningssikkerheten i området, behovet for økt overføringskapasitet, blant annet som følge av ny kraftproduksjon, samt forhold knyttet til HMS. Ledningen på om lag 36 km totalt, skal i hovedsak bruke samme trasé som de eksisterende, med unntak av på delstrekningene Ølen – Kvednabakkane (1,6 km), Vatnadalen – Austreim (2,4 km) og Austrheim – Vestrå (8,9 km).

Klagene

Haugesund turistforening, grunneiere på Risanger (Ole Martin Risanger, Oddvar Kjærland, Lars Bakke Solveig Moldesæther og Olav Lande) og Olav Brekkå har klaget på NVEs vedtak. Klagen fra Haugesund turistforening og grunneierne på Risanger knytter seg til valget av trasealternativ 1.2. Disse klagerne mener det foreligger bedre alternativer for valg

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8148 Dep	Akersgata 59	22 24 90 90	Energi- og	Tom Wiersdalen
0033 Oslo		Org.nr.	vannressursavdelingen	Karlsen
postmottak@oed.dep.no	oed.dep.no	977 161 630		22 24 62 65

av trasé på denne delen av ledningen. Haugesund turistforening ønsker trasealternativ 1.6. Grunneierne på Risanger ber departementet vurdere de ikke-omsøkte trasealternativene 1.2.1 og 1.6 på nytt. Klagerne begrunner dette med at virkningene for friluftsliv og landbruk vil være mindre negative for trasealternativ 1.2.1 og 1.6.

Olav Brekkå klager på bruk av privat eiendom og veier til riggplasser og anleggstransport. Han er særlig opptatt av at arealet til dyrket mark ikke reduseres og at eventuell anleggs-transport ikke kommer i konflikt med transport av overskuddsmasser.

HK og NVEs kommentarer til klagen

HK skriver i kommentar til klagen at selskapet deler turistforeningens syn på at alternativ 1.2 ikke er det beste for friluftslivet. HK anser alternativ 1.0 best for friluftinteressene, og mener videre at alternativ 1.2, 1.2.1 og 1.6 har omtrent like store ulemper for friluftslivet. Vedrørende landbruksinteressene skriver HK at en totalvurdering hvor blant annet hensynet til rødlistede fuglearter veide tungt, gjorde at alternativ 1.2.1 ikke ble omsøkt. HK skriver videre at ledningen vil utgjøre en ulempe for landbruket, men at det fortsatt vil være fullt mulig å drive landbruksvirksomhet.

Om bruk av riggplasser og anleggsveier skriver HK at det ikke vil være behov for å bruke alle riggplassene som er skissert i plankartet vedlagt anleggskonsesjonen. HK ser for seg at de i stor grad vil bruke helikopter ved byggingen av ledningen. Videre skriver HK at de i forbindelse med utarbeidingen av miljø-, transport- og anleggsplanen vil gjøre et grundig arbeid for å finne egnede riggplasser og hvilke anleggsveier som er aktuelt å benytte.

NVE skriver at alternativ 1.2 vil være synlig i landskapet og gi nye negative virkninger for friluftslivet. Traseen krysser turstier og åpne landskapsrom og vil stedvis gi et tydelig inngrepspreg. NVE mener likevel at 1.2 sammenlignet med 1.6, ikke vil ha åpenbare større negative virkninger. Siden 1.2 er om lag 7 millioner kroner billigere enn 1.6 mener NVE at en nytte-kostnadsbetraktning taler for alternativ 1.2.

Når det gjelder forholdet til landbruksvirksomheten mener NVE at 1.2 kan gi noen tilleggs-kostnader knyttet til anskaffelser og tilpasninger av nytt utstyr når driften må foregå under den nye ledningen. Traseen vil også kunne redusere inntekter fra hogst fra et plantefelt på sørsiden av Ravnafjellet. NVE viser i denne forbindelse til vilkårene til miljø-, transport- og anleggsplanen om tiltak for å redusere tap av hogstmoden skog.

NVE skriver at det i forbindelse med anleggsarbeidet ikke er gitt at alle de kartfestede riggplassene og anleggsveiene skulle benyttes. En detaljert plan for bruk av riggplasser og anleggsveier vil bli utarbeidet i forbindelse med miljø-, transport- og anleggsplanen.

Departementets vurdering

Konsesjonsspørsmålet etter energiloven

Departementet legger til grunn at det er nødvendig å etablere en ny 66 (132) kV kraftledning på strekningen Ølen, Våg og Bratthammar. Begrunnelsen for å etablere denne nye ledningen

er at den eksisterende 66 kV ledningen er i dårlig forfatning, ny kraftproduksjon i området gir økt behov for overføringskapasitet og et generelt behov for styrking av forsyningssikkerheten i regionen.

Departementet registrerer at flere alternative traseer er utredet og vurdert for den aktuelle strekningen. Klagene knytter seg til valg av trase på delstrekningen Austreim – Vestrå og bruk av riggplasser og anleggsveier på eiendommen til Olav Brekkå.

På strekningen Austreim – Vestrå er 6 alternative traseer vurdert. Det er etter departementets oppfatning enighet om at alternativ 1.0 er billigst, har minst virkning for friluftinteressene og minst negative virkninger for grunneierne på Risanger. Alternativ 1.0 vil imidlertid ha betydelige negative virkninger for beboerne i Skjold/Isvikområdet og mulighetene for utviklingen av tettstedet i tiden fremover. Gitt kraftledningens lange levetid, angitt til om lag 70 år, mener NVE at ledningen bør legges utenom dette området. Departementet stiller seg bak denne vurderingen.

NVE har kommet til at trase 1.2 er den som samlet sett gir minst ulemper alt tatt i betraktning. Grunneierne på Risanger og Haugesund turistforening mener henholdsvis trase 1.2.1 og 1.6 er bedre. Departementet viser til vurderingen av trasealternativene i kapittel 3 i NVEs *Bakgrunn for vedtak* av 16. juni 2020, samt til supplerende vurderinger i klageoversendelsen til departementet av 27. oktober 2020. Når det gjelder vurderingen av alternativ 1.2.1 opp mot 1.2 så mener departementet at fordelene denne traseen har for grunneierne på Risanger ikke overstiger de økte ulempene denne traseen har. Etter departementets syn er de viktigste ulempene, i tillegg til en 2,6 millioner kroner høyere byggekostnader, økt kollisjonsrisiko for fugl samt nærhet til en registrert hubrolokalitet.

Både Haugesund turistforening og NVE peker på at valg av alternativ 1.6 ikke vil gi tekniske inngrep i friluftsområdene ved Søljeåsen og sør for Torsteinsfjellet. Haugesund turistforening og NVE er imidlertid ikke enige om de samlede virkningene av de to trasealternativene. NVE mener det er ulemper knyttet til virkninger for et helhetlig landskapsrom ved Malasetavatnet og et verdifullt kulturmiljø ved Haraldseid. Haugesund turistforening mener at det vil være en betydelig ulempe for friluftslivet å etablere luftledninger med mastehøyde opp mot 35 meter over de høyeste fjellryggene. Departementet er av den oppfatning at ledninger i størst mulig grad bør følge laveste terreng for å redusere landskapspåvirkning og synlighet, som Haugesund turistforening påpeker, og at tiltaket vil gi betydelige landskapsvirkninger ved Søljeåsen. Dette vurdert opp mot andre ikke prissatte konsekvenser ved valg av alternativ 1.6, er gevinstene for friluftslivet etter departementets mening ikke så store at de overstiger tilleggskostnadene på om lag 7 millioner kroner.

Departementet konstaterer at det ikke er fastsatt hvilke riggplasser eller anleggsveier som vil bli tatt i bruk for å etablere den nye kraftledningen. Det fremgår av HKs kommentarer at de ser for seg at det er mulig å finne andre riggplasser enn de som er skissert i plankartet. Departementet legger til grunn at HK konkretiserer omfanget av bruken av anleggsveier og riggplasser i forbindelse med miljø-, transport og anleggsplanen.

Ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse

Klagen gjelder også samtykket til ekspropriasjon etter oreigningslova. Det kan gis samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter til bygging av elektriske anlegg etter oreigningslova § 2 første ledd nr. 19. For at det skal kunne gis ekspropriasjonstillatelse må fordelene ved tiltaket utvilsomt være større enn ulempene, jf. oreigningslova § 2 annet ledd.

Departementet har i vurderingen av konsesjonsspørsmålet etter energiloven funnet at tiltaket er samfunnsmessig rasjonelt og med større fordeler enn ulemper, jf. energiloven § 1-2. Departementet finner i vurderingen etter oreigningslova det utvilsomt at de samfunnsmessige fordelene som vinnes ved etablering av anlegget slik det fremstår etter departementets klagebehandling, er større enn de skader og ulemper bygging og drift av anlegget kan innebære. Departementet finner at grunnlaget for ekspropriasjon er til stede, jf. oreigningslova § 2 annet ledd.

Det følger av oreigningslova § 12 at partene i en ekspropriasjonssak kan oppfordres til å forsøke å inngå minnelig avtale, og det er etter departementets vurdering fast praksis i ekspropriasjonssaker at eksproprianten forsøker å oppnå avtale før saken eventuell går til skjønn. Men det kan ikke av dette utledes noen plikt til å inngå avtale, hverken for eksproprianten (nettselskapet) eller eksproprianten (grunneier). Dersom det ikke oppnås avtale, fastsettes ekspropriasjonerstatningen av skjønnsretten.

Det minnes om ettårsfristen i oreigningslova § 16 til å begjære skjønn. Fristen løper fra departementets stadfestelse av ekspropriasjonstillatelsen i dette vedtaket.

Departementet vil ta stilling til søknaden om forhåndstiltredelse når eventuelt skjønn er begjært.

Konklusjon

Klagene tas ikke til følge. NVEs vedtak av 16. juni 2020 om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse stadfestes.

Departementets vedtak i klagesaken er endelig, og kan ikke påklages jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Vindafjord kommune

Adresseliste

Haugaland Kraft Nett AS

Haugesund turistforening

Norges vassdrags- og energidirektorat

Olav Brekkå

Ole Martin Risanger m.fl.